

ผลของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟ และทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพ เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Effects of sex education learning management using LOVE Model and self-efficacy theory to enhance sexual health literacy of junior high school students

ภาสกร ชาญจิราวดี*

Pasakorn Chanjirawadee

สิงหา จันทน์ขาว

Singha Chankhaw

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์

Aimutcha Wattanaburanon

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University

*Corresponding author e-mail: chanjirawadee@gmail.com

DOI: 10.14456/taj.2024.6

Received: March 21, 2024 Revised: June 12, 2024 Accepted: July 1, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) โดยดำเนินการในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ทำการวัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟ และทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการทดลองจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ กลุ่มเปรียบเทียบเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ปกติตามเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน paired t-test และ independent t-test ผลวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรอบรู้เรื่องเพศที่ประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถตนเอง พบว่ากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

Abstract

This research aimed to study the effectiveness of organizing sex education using the LOVE Model and self-efficacy theory to enhance sexual health literacy of junior high school students. This quasi-experi-

mental research employed a pretest–posttest design with two groups. The sample group consisted of 80 junior high school students from Nawamintrachinuthit Horwang Nonthaburi School, in the 2023 academic year, divided equally into experimental and comparison group (40 students each). The research tool included sex education learning management model using the LOVE Model and self-efficacy theory, a sexual health literacy test, and a satisfaction questionnaire. The experiment was conducted over eight weeks, with one 50-minute session per week. The comparison group received standard sex education content for grade 10. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, paired t-test and independent t-test. The results showed that the experimental group have significantly higher sexual health literacy after the experiment compared to before and also higher than the comparison group, with statistical significance at the 0.05 level. Additionally, the experimental group reported the highest level of satisfaction with the sex education learning management model using the LOVE Model and self-efficacy theory.

คำสำคัญ

ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ,
การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา, โมเดลเลิฟ

Keywords

sexual health literacy,
sex education learning management, LOVE Model

บทนำ

จากรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค⁽¹⁾ พบว่าอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 5 โรคหลัก ในปี 2564 คิดเป็น 41.97 ต่อประชากรแสนคน และพบว่า โรคซิฟิลิส มีอัตราป่วยสูงขึ้น คิดเป็น 14.83 ต่อประชากรแสนคนในปี 2564 และโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนอายุ 15–24 ปี มีอัตราป่วยโรคซิฟิลิส ในปี 2564 สูงขึ้นมากกว่า 2 เท่าจากปี 2560 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลอัตราการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชนที่ยังค่อนข้างต่ำ จากผลการสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (BSS) ของกองระบาดวิทยาปี 2562 พบว่า เด็กนักเรียนอาชีวะชั้น ปวช.2 (ทั้งหญิงและชาย) มีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับคู่นอนทุกประเภท เพียงร้อยละ 80.3 ในขณะที่การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย จากข้อมูลสถานการณ์ในปีงบประมาณ 2565 พบว่า อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 10–14 ปี พ.ศ. 2564 เท่ากับ 0.90 ต่อพัน อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15–19 ปี พ.ศ. 2564 เท่ากับ 24.40 ต่อพัน จากเป้าหมายปีงบประมาณ 2565 ไม่เกิน 25.00 ต่อพัน โดยร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี เท่ากับ 14.29 ส่วนร้อยละของการคลอดซ้ำในวัยรุ่น พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 มีการคลอดบุตรซ้ำในกลุ่มอายุ 10–19 ปี ร้อยละ 7.50 กลุ่มอายุ 15–19 ปี ร้อยละ 7.70 และในกลุ่มอายุ 18–19 ปี มีการคลอดบุตรซ้ำมากที่สุด ร้อยละ 11.2 แต่ที่น่าสนใจคือ พบการคลอดบุตรซ้ำในกลุ่มอายุ 10–14 ปี ร้อยละ 0.40 จากที่ไม่เคยพบตั้งแต่ปี 2561–2563⁽²⁾ การแก้ไขปัญหาวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นนั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เจตคติ และทักษะในการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหาเพศศึกษา แต่ในปัจจุบันการสอนเพศศึกษานั้น ยังมีกระบวนการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551⁽³⁾ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังพบว่า การเรียนการสอนในรายวิชาเพศศึกษานั้นยังคงใช้วิธีการสอนโดยเน้นที่ครูเป็นศูนย์กลาง โมเดลเลิฟ (LOVE Model) ซึ่งเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์⁽⁴⁾ สร้างและพัฒนาจากแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา และแนวคิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่างๆ โดยให้นักเรียนเรียนรู้

ที่จะรักตนเองและผู้อื่น ยอมรับความจริงของชีวิต เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของชีวิต คุณค่าของความรู้ เห็นคุณงามความดี ความจริง ความรู้ และความสุข โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด เป็นโมเดลหนึ่งที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเรียนรู้ (learning, L) ขั้นเปิดใจ (openness, O) ขั้นเห็นคุณค่า (value, V) และขั้นเห็นคุณงามความดี (excellence, E) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด เน้นกิจกรรมหรือกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถเลือกกิจกรรมต่างๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับหัวข้อหรือเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ สามารถปรับเวลาที่ใช้ในกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ ทฤษฎีพฤติกรรมสุขภาพก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง กล่าวคือ ทฤษฎีความสามารถของตนเอง (self-efficacy theory) ซึ่ง Bandura⁽⁵⁾ ได้พัฒนาขึ้น เป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีแนวคิดที่สำคัญ คือ ถ้าบุคคลมีความเชื่อในความสามารถตนเอง โดยจะทราบว่าต้องทำอะไรบ้าง และเมื่อทำแล้วจะได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ บุคคลนั้นก็จะปฏิบัติในเรื่องนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาโดยประยุกต์แนวคิดโมเดลเลิฟร่วมกับทฤษฎีความสามารถของตนเอง เพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเอง ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ นำข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไปใช้ และมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อการมีสุขภาพทางเพศที่ดีช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ลดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์

ก่อนวัยอันควร ลดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในวัยรุ่น ช่วยลดปัญหาโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน ครอบครัว และสังคม โดยมีตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์โมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

วัสดุและวิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) แบบสองกลุ่มเปรียบเทียบ ทำการเก็บข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลอง (pre-test-posttest control group design) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน พิจารณขนาดของประชากร จากตารางของ Kerlinger⁽⁶⁾ ประชากรที่มีขนาดระหว่าง 100-1,000 กำหนดตัวอย่างร้อยละ 15-30 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ปีการศึกษา 2566 มีจำนวน 530 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 15 จะได้กลุ่มตัวอย่าง 79.5 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากจากห้องที่มีระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ ไม่แตกต่างกัน โดยมีเกณฑ์คัดเข้าดังนี้ (1) เป็นนักเรียน ยังไม่เคยเรียนรายวิชา/เนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) เป็นนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมทดลอง (3) ไม่เป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกับกลุ่มทดลองนำร่องและกลุ่มเปรียบเทียบ (4) เป็นนักเรียนที่อยู่ในห้องที่มีระดับความรอบรู้ทางสุขภาพ

เกี่ยวกับเรื่องเพศไม่แตกต่างกับกลุ่มเปรียบเทียบ และ (5) เป็นนักเรียนที่ได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครอง กลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน ที่เรียนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ปกติในเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลากจากห้องที่มีระดับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน โดยมีเกณฑ์คัดเข้าดังนี้ (1) เป็นนักเรียนยังไม่เคยเรียนรายวิชา/เนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) เป็นนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมทดลอง (3) ไม่เป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกับกลุ่มทดลองนำร่องและกลุ่มทดลอง และ (4) เป็นนักเรียนที่อยู่ในห้องที่มีระดับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไม่แตกต่างกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

1. เครื่องมือวิจัย

1.1 เครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเอง เพื่อส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยประยุกต์แนวคิดจาก (1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2) รูปแบบโมเดลเลิฟ (LOVE model) ของเอมอีชฌา วัฒนบุรณานนท์⁽⁴⁾ (3) ทฤษฎีความสามารถของตนเอง (self-efficacy) ของ Bandura⁽⁵⁾ (4) การสอนสุขศึกษา และ (5) ความฉลาดรู้ทางสุขภาพ จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา จำนวน 8 แผน แผนละ 50 นาที ดังนี้ (1) วัยรุ่นคิดอย่างไรในเรื่องเพศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในเรื่องเพศ (2) เพศหลากหลายของวัยรุ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (3) ทุกเพศเท่าเทียม มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ (4) วางตัวอย่างไร วัยรุ่น วัยเรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม (5) ปัญหาวันวายุของวัยรุ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน (6) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (7) รักเลือกได้ ไม่ต้องเสี่ยงตั้งครรรภ์

ไม่พึงประสงค์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ และ (8) วัยรุ่นมั่นใจ ต้องไม่ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยโมเดลเลิฟ (LOVE Model) ประกอบด้วย 4 ชั้นคือ ชั้นที่ 1 ชั้นเรียนรู้ (learning, L) ชั้นที่ 2 ชั้นเปิดใจ (openness, O) ชั้นที่ 3 ชั้นเห็นคุณค่า (value, V) ชั้นที่ 4 ชั้นเห็นคุณงามความดี (excellence, E) ผสานด้วย ทฤษฎีความสามารถของตนเอง โดยการใช้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง 4 ปัจจัย คือ การประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ การเห็นตัวแบบ การสื่อสารชักจูงใจ การกระตุ้นทางอารมณ์ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา พบว่า การประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence, IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของแผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0–1 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นั่นคือมีค่ามัธยฐาน 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 จึงถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทุกด้าน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1) แบบประเมินความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยทุกคำตอบมีคะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 1–4 คะแนน จำนวน 30 ข้อ จำแนกเป็น แบบประเมินการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ จำนวน 5 ข้อ การมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ จำนวน 10 ข้อ การนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศไปใช้ได้อย่างถูกต้อง จำนวน 8 ข้อ และการมีเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ จำนวน 7 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC)

อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ทุกข้อ และผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) = 0.803

2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 27 ข้อ จำแนกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของครูจำนวน 17 ข้อ ด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน 6 ข้อ และด้านการวัดและการประเมินผลจำนวน 4 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ทุกข้อ

1.3 การแปลความหมายของคะแนนความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ จำแนกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 3.50–4.00 หมายถึง พอใจมากที่สุด 2.50–3.49 หมายถึง พอใจมาก 1.50–2.49 หมายถึง พอใจน้อย 1.00–1.49 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด⁽⁷⁾

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน paired t-test และ independent t-test

3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม–กันยายน 2566 ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ห่างกันครั้งละ 1 สัปดาห์ ดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ 1 วิจัยรู้คิดอย่างไรในเรื่องเพศ ประกอบด้วย ขั้นนำ โดยครูตั้งคำถามและสนทนาร่วมกับนักเรียนในประเด็นความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ

เรื่องเพศ ขั้นจัดการเรียนรู้ (1) ขั้นเรียนรู้ (learning) ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ (2) ขั้นเปิดใจ (openness) ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่มในประเด็นความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ ใช้ตัวแบบจากการให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอเกี่ยวกับความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ (3) ขั้นเห็นคุณค่า (value) ครูให้นักเรียนโหวตแสดงความรู้สึกในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางเพศ และ (4) ขั้นเห็นคุณงามความดี (excellence) ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกในประเด็นความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ และขั้นสรุป ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถามประเด็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเรื่องเพศ

กิจกรรมครั้งที่ 2 เพศหลากหลายของวัยรุ่น ประกอบด้วย ขั้นนำ ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมวาดภาพดอกไม้ของฉัน ขั้นจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ขั้นเรียนรู้ ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ทำแบบประเมินเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และอภิปรายในประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ (2) ขั้นเปิดใจ ครูให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อ LGBTQ+ (3) ขั้นเห็นคุณค่า ครูใช้ตัวแบบโดยการเปิดคลิปวิดีโอบุคคลที่เป็น LGBTQ+ ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ และ (4) ขั้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และขั้นสรุป ครูให้นักเรียนที่อาสาสมัครสรุปประเด็นความหลากหลายทางเพศ

กิจกรรมครั้งที่ 3 ทุกเพศเท่าเทียม ประกอบด้วย ขั้นนำ ครูตั้งคำถาม นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นหัวหน้าครอบครัว ขั้นจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ขั้นเรียนรู้ ครูให้นักเรียนระดมความคิดเห็นในประเด็นสิ่งที่ผู้หญิงและผู้ชายทำได้และทำไม่ได้ (2) ขั้นเปิดใจ ครูให้นักเรียนนำเสนอความคิดเห็นในประเด็นสิ่งที่ผู้หญิงและผู้ชายทำได้และทำไม่ได้ (ใช้คำพูดชักจูงใจ) ครูอธิบายเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ (3) ขั้นเห็นคุณค่า ครูใช้ตัวแบบโดยการเปิดคลิปวิดีโอผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จทางการเมือง

การปกครอง และ (4) ขึ้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นความเท่าเทียมระหว่างเพศ และชั้นสรุป ครูสรุปประเด็นความเท่าเทียมระหว่างเพศ

กิจกรรมครั้งที่ 4 วางตัวอย่างไร วัยรุ่น วัยเรียน ประกอบด้วย ขึ้นนำ ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมวาดรูปดอกไม้ ขึ้นการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ขึ้นเรียนรู้ ครูเปิดคลิปวิดีโอแสดงถึงพฤติกรรมการวางตัวของเพศชายและหญิง (2) ขึ้นเปิดใจ ครูให้สถานการณ์ที่สมมุติ นักเรียนแสดงความคิดเห็นประเด็นการวางตัวอย่างเหมาะสม (3) ขึ้นเห็นคุณค่า ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นประเด็นการวางตัวอย่างเหมาะสม และ (4) ขึ้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนแสดงความสำเร็จจากการปฏิบัติโดยการให้นักเรียนตอบคำถามความเป็นสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรีที่เคยทำที่ผ่านมา และชั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นการวางตัวอย่างเหมาะสม

กิจกรรมครั้งที่ 5 ปัญหาวันวายของวัยว้าวุ่น ประกอบด้วย ขึ้นนำ ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมรักษาความปลอดภัยให้ลูกน้อย ขึ้นการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ขึ้นเรียนรู้ ครูกระตุ้นทางอารมณ์โดยการแสดงภาพนักเรียนอุ้มลูก และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพประเด็นท้องในวัยเรียน (2) ขึ้นเปิดใจ ครูเปิดคลิปวิดีโอประเด็นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน นักเรียนแสดงความคิดเห็นประเด็นผลกระทบที่ตามมา (3) ขึ้นเห็นคุณค่า ครูใช้ตัวแบบโดยการให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอ ทางเลือกในการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และ (4) ขึ้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนทำสมาธิรำลึกถึงพระคุณของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่เลี้ยงดูเรามา และเขียนคำขวัญประเด็นผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และชั้นสรุป ครูสุ่มนักเรียนบอกถึงผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

กิจกรรมครั้งที่ 6 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย ขึ้นนำ ครูกระตุ้นทางอารมณ์โดยให้นักเรียนดูภาพโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แล้วสุ่มถามนักเรียนว่า

เป็นโรคใด (กระตุ้นทางอารมณ์) ขึ้นการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ขึ้นเรียนรู้ ครูให้นักเรียนหาข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ (2) ขึ้นเปิดใจ ครูกระตุ้นทางอารมณ์โดยอธิบายเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และนักเรียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับโรคที่กลัวที่สุด (3) ขึ้นเห็นคุณค่า ครูกระตุ้นอารมณ์โดยให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอประเด็นเอชไอวี และสนทนาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในการป้องกันโรค และ (4) ขึ้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความรัก ความห่วงใยต่อบุคคลที่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอแสดงความรู้สึก และชั้นสรุป ครู และนักเรียนร่วมกันสรุป และทบทวนถึงประเภทของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และแนวทางในการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์

กิจกรรมครั้งที่ 7 รักเลือกได้ ไม่ต้องเสี่ยง ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ขึ้นนำ ครูตั้งคำถามประเด็นการป้องกันตนเอง และหลีกเลี่ยงจากการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ ขึ้นการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ขึ้นเรียนรู้ ครูแจกบัตรคำถามสถานการณ์จำลอง และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติต่อสถานการณ์เสี่ยงโดยฝึกปฏิเสธและต่อรองโดยให้นักเรียนเรียนรู้การประสบความสำเร็จจากการปฏิเสธและต่อรอง (2) ขึ้นเปิดใจ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นการมีเพศสัมพันธ์ (3) ขึ้นเห็นคุณค่า ครูให้นักเรียนค้นหาข้อมูลวิธีการคุมกำเนิด คุบบรรยายเรื่องการคุมกำเนิด และคุณค่าของการป้องกันการการตั้งครรภ์ และ (4) ขึ้นเห็นคุณงามความดี ครูให้นักเรียนเขียนแสดงแนวทางการช่วยเหลือหากมีเพื่อนมาปรึกษาว่าคู่รักชวนไปมีเพศสัมพันธ์ และชั้นสรุป ครูสุ่มเลือกนักเรียนให้สรุปวิธีการป้องกันและหลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

กิจกรรมครั้งที่ 8 วัยรุ่นมั่นใจ ต้องไม่ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย ขึ้นนำ ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับถุงยางอนามัยและเลือกนักเรียนให้ตอบวิธีวิธีการเลือกถุงยางอนามัย ขึ้นการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ขึ้นเรียนรู้ ครูใช้ตัวแบบ

โดยการเปิดคลิปวิดีโอการใส่ถุงยางอนามัย นักเรียนร่วมกันอภิปราย (2) ชั้นเปิดใจ ครูให้นักเรียนสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยจากการค้นหาข้อมูลที่มีมอบหมายในสัปดาห์ก่อน และร่วมกันวิพากษ์ เป็นการให้นักเรียนรู้สึกว่าประสบความสำเร็จจากการปฏิบัติ และครู นำเสนอและสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง (3) ชั้นเห็นคุณค่าครูอธิบายเรื่องประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัยและยาต้านไวรัส HIV และ (4) ชั้นเห็นคุณค่าความดี ครูให้นักเรียนวาดรูปประกอบคำขวัญเพื่อรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และชั้นสรุป ครูสรุปประเด็นการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง และการใช้ถุงยางอนามัยป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

4. การรับรองจริยธรรม

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง SWUEC-G-337/2564

ผลการศึกษา

การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยประยุกต์รูปแบบโมเดลลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน กลุ่มทดลอง เป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 50.00 สำหรับกลุ่มเปรียบเทียบเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.00 และเพศหญิง ร้อยละ 45.00 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มทดลองมีอายุ 13 ปีมากที่สุด ร้อยละ 67.50 รองลงมา คือ อายุ 12 ปี ร้อยละ 30.00 สำหรับกลุ่มเปรียบเทียบมีอายุ 13 ปีมากที่สุด ร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ อายุ 12 ปี ร้อยละ 35.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ของความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ (n=40)

	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p-value
ก่อนการทดลอง					
ทดลอง	120	96.23	5.99	0.73	0.466
เปรียบเทียบ		95.28	5.60		
หลังการทดลอง					
ทดลอง	120	109.25	4.13	9.31	<0.001*
เปรียบเทียบ		99.83	4.89		

*p<0.05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมเท่ากับ 96.23 คะแนน และกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.28 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมก่อนการทดลอง มาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนความรู้ทางสุขภาพ

เกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p>0.05)

หลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมหลังการทดลองเท่ากับ 109.25 คะแนน และกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 99.83 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมก่อนการทดลอง มาทดสอบความแตกต่างระหว่าง

กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับ

เรื่องเพศโดยรวมหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ($n=40$)

	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p-value
ก่อนการทดลอง					
ทดลอง	120	96.23	5.99	22.08	<0.001*
เปรียบเทียบ		109.25	4.13		
หลังการทดลอง					
ทดลอง	120	95.28	5.60	13.95	<0.001*
เปรียบเทียบ		99.83	4.89		

* $p<0.05$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวม ก่อนการทดลองเท่ากับ 96.23 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 109.25 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมมาทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวม ก่อนการทดลองเท่ากับ 95.28 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 99.83 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมมาทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรวมจำแนกรายด้าน ($n=40$)

รายการประเมิน	M	SD	ระดับ
ด้านการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของครู	3.79	0.29	มากที่สุด
ด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.72	0.38	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	3.74	0.38	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของภาพรวม	3.76	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเองเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน

วิจารณ์

จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของกลุ่มทดลอง มาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับ

เรื่องเพศของกลุ่มทดลองโดยรวมภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามแนวคิดโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถของตนเอง โดยในด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ ฝึกให้นักเรียนกลั่นกรองและตรวจสอบข้อมูลที่มีแหล่งที่มาชัดเจนถูกต้อง นำเชื่อถือ ตรงความต้องการ ทันสมัยเป็นปัจจุบัน และการฝึกให้นักเรียนค้นหาข้อมูลในประเด็นต่างๆ ซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสืบค้นข้อมูล การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น การใช้คลิปวิดีโอ การตั้งคำถาม การบรรยาย การสาธิต การลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน กระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียนไม่เบื่อหน่าย ด้านการนำข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไปใช้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การใช้สถานการณ์สมมติจากตัวแบบผ่านวิดีโอ การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำข้อมูลสุขภาพไปใช้ในการเลือกปฏิบัติตนที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ ด้านการมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การโหวตให้ค่าแสดงความรู้สึก การเขียนแสดงความรู้สึก การเขียนแสดงความรัก ความห่วงใย หากมีบุคคลที่เรารัก เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศในทิศทางบวก ผ่านทางกิจกรรมที่ครูได้กำหนดขึ้น และอาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมโดยประยุกต์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง 4 ปัจจัย ได้แก่ การประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ การใช้ตัวแบบการสื่อสารชักจูงใจ และการกระตุ้นทาง

อารมณ์ ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถของตนเองทำให้มีความมั่นใจและเพิ่มทักษะในการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ การนำข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และการมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมฝึกทักษะการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนของสิริพร ภิโยทัย และคณะ⁽⁸⁾ ที่จัดกิจกรรมฝึกการค้นหากลั่นกรอง และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี โดยค้นหาจากสื่อต่างๆ เพื่อน และครู ฝึกกำหนดทางเลือกที่ต้องตัดสินใจ ฝึกแสดงจุดยืนในการตัดสินใจปฏิเสธ เจรจาต่อรอง หาทางเลือกที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่มีการเลือกและใช้ถุงยางอนามัย เชิญบุคคลต้นแบบมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยพบว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ปิยะฤทธิ์ และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา⁽⁹⁾ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษาวิชาเพชรบุรีศึกษาที่จัดกิจกรรมการอภิปราย การใช้กรณีศึกษา การแสดงความคิดเห็น การสนทนาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ การเขียนบันทึก การประเมินค่า การแสดงความรักโดยการใช้อคำพูด การวาดภาพ การเขียนคำขวัญ และการลงมือปฏิบัติเพื่อสาธารณะ ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลเลิฟ ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องโปรแกรมสร้างเสริม

ทักษะชีวิตตามแนวคิดความสามารถของตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนพ.โจน วังศ์พัชรจรัส⁽¹⁰⁾ ซึ่งใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ให้เกียรติเพศตรงข้าม ตระหนักรู้ในตนเอง และตัดสินใจแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การนำเสนอภาพข่าวและวิดีโอ การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ และการใช้คำถาม ส่งผลให้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้รูปแบบโมเดลเลิฟกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนานั้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด เน้นกิจกรรมหรือกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กิจกรรมไม่ยุ่งยากซับซ้อน ง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้โมเดลเลิฟเพื่อสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนวรรณ์ ธัญญศิริ⁽¹¹⁾ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาอยู่ในระดับมาก และนักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ว่าสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ทำให้จิตใจแจ่มใส มีสมาธิในการเรียนรู้ มีสติในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ลดความรู้สึกหมกมุ่นทางเพศ ได้เห็นคุณค่าของชีวิตตนเองและผู้อื่น ได้ฝึกนิสัยที่ดี ที่ควรปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อตัวเราและผู้อื่น สิ่งที่ได้เรียนรู้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

สรุปผลการวิจัยที่สำคัญ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศในระดับมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศสูงกว่า ก่อนการทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อสร้างเสริมความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะช่วยเพิ่มความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ สามารถพัฒนาทักษะในการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ นำข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศไปใช้ และมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ สามารถช่วยลดปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อสร้างเสริมความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูล อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ใช้ตัวแบบโดยการใช้คลิปวิดีโอ การสาธิต การให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ วาดภาพ เขียนคำขวัญเพื่อสื่อสารใจ กระตุ้นอารมณ์นักเรียนด้วยภาพ และสื่อวิดีโอ เป็นต้น ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน กระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียน ไม่เบื่อหน่าย จนสามารถพัฒนาระดับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนได้ ดังนั้นครูผู้สอนรายวิชาสุขศึกษา หรือครูผู้สอนเพศศึกษา ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา นี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ และความรู้ทางสุขภาพเรื่องอื่นๆ ซึ่งมีความจำเป็นมากในการดำรงชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยประยุกต์รูปแบบโมเดลเลิฟและทฤษฎีความสามารถตนเอง ที่มีผลต่อผู้เรียนในด้านอื่นๆ เช่น พฤติกรรมเสี่ยง

ทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโท ธีรพัฒน์ เรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ โมเดลเลิฟกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อสร้างเสริม ความฉลาดรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรปริญญา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารอ้างอิง

1. Bureau of Risk Communication and Health Behavior, Department of Disease Control. Weekly disease forecast no.5/2022 [Internet]. Nonthaburi: Department of Disease Control; 2022. [cited 2023 Jan 23]. Available from: https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=23335&dept-code=brc&news_views=148 (in Thai)
2. Bureau of Reproductive Health, Department of Health. Annual report 2022, Bureau of Reproductive Health [Internet]. Nonthaburi: Department of Health; 2022 [cited 2023 Jan 23]. Available from: <https://rh.anamai.moph.go.th/th/department-yearly-report/download/?did=212085&id=100907&reload=> (in Thai)
3. Ministry of Education. Basic education core curriculum A.D. 2008. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand; 2008. (in Thai)
4. Wattanaburanon A. A manual of LOVE Model application: model for enhancing comprehensive humanization. Bangkok: Odeon Store; 2014. (in Thai)
5. Bandura A. Social learning theory. New Jersey: Prentice Hall; 1977.
6. Kerlinger N. Foundations of behavioral research. New York: Holt Rinehart & Winston; 1966.
7. Chankhaw S. Development of a health and physical education curriculum for buddhist novices at the lower secondary education level in Phrapariyattidhamma schools [dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2015. 354 p. (in Thai)
8. Piyayothai S, Kaeodumkoeng N, Makkunchorn J, Chaijaraern S, Jaingam B, Khainwaree K. Development of model of skills training activity to enhance health literacy about HIV STIs to promote the use of condom among adolescents and youths. Thai AIDS Journal. 2021;33(3): 111-22. (in Thai)
9. Piyarit R, Isarankura Na Ayudhaya W. Effect of learning management of local curriculum by applying the LOVE model on critical thinking ability and attitude toward local community: a case of Phetchaburi studies subject. An Online Journal of Education [Internet]. 2015 [cited 2002 Jan 23];10(1):161-74. Available from: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/40484/33409> (in Thai)
10. Wongpatcharajarus N. Life skills enhancing program base on self-efficacy concept for reducing risky sexual behaviors of junior high school student [dissertation]. Bangkok. Krirk University; 2018. 202 p. (in Thai)
11. Tanyasiri N. Effects of learning management on sex education by using the LOVE model for comprehensive humanization of lower secondary school students. Srinakharinwirot Academic Journal of Education [Internet]. 2018 [cited 2002 Jan 23];19(1):67-81. Available from: <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/10372/8675> (in Thai)